



REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE



amis

BILTEN

15 – 2007 Živa stoka

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE



**11. april 2007. Vol. 2, Broj 15**Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Objekti za smještaj koza i ovaca	8-9

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

U toku prethodne nedjelje bilježimo slabiju ponudu na stočnim pijacama u Crnoj Gori, kako po broju tako i po vrstama stoke. Kao glavni razlog ovoga trgovci navode uskršnje praznike.

Zanimljivo je da je već više nedjelja slaba ponuda priplodnih junica u čistoj rasi.

Značajniji pad cijena u toku prethodne nedjelje bilježimo kod teladi 80 – 160kg simentalne rase čija je prosječna cijena po kg žive mjere sa 2,7€ pala na 2,57€ (0,13€).

Porast cijene bilježimo kod prasadi sa 2,68 na 2,9€ (+0,22€).

Bar

Kupoprodaja žive stoke se i dalje obavlja na farmama odakle potiču prikazane cijene. Karakteristična je dobra ponuda jagnjadi dok je tražnja veoma mala i cijena je 3€/kg žive mjere. Jarad kao kategoriju još nismo registrovali u prodaji mada se uskoro očekuje. Registrovali smo prodaju 7 priplodnih koza po cijeni od 100€ po grlu. Ostale cijene su na nivou prošlonedjeljnih.

Berane

Ovog vikenda na stočnoj pijaci u Beranama je bila slabija ponuda svih vrsta i kategorija stoke. Mala ponuda se posebno odnosi na kategorije teladi SIM, krava za klanje SIM, jaradi, priplodnih

junica svih rasa, takođe je mala ponuda priplodnih krava svih rasa. Ovo znači da je i najveća tražnja ovih kategorija, posebno priplodnih krava i junica, ova grla se, u rjeđim slučajevima, mogu naći na poljoprivrednim gazdinstvima.

Ponuđena prasada su iz domaće populacije, a njihova ponuda je nešto manja u odnosu na prethodne sedmice.

Nikšić

Stočna pijaca u Nikšiću se i dalje ne održava. Ponude i cijene su uzete sa farmi. Ponuda je slična kao i prethodne nedjelje, a primjećuje se umjereni pad cijene jagnjadi i prasadi, dok je cijena junadi do 300 kg malo porasla.

Pljevlja

Na pijaci u Pljevljima u ponudi nije bilo grla za priplod. Trgovalo se uglavnom na farmama. Cijene su ostale na prošlonedeljnom nivou.

Podgorica

Zbog uskršnjih praznika ponuda i prodaja na podgorčkoj stočnoj pijaci bila je veoma mala. Sem par grla krupne stoke, petnaestak jagnjadi i nekoliko konja čija

se cijena kretala od 400 do 850€ drugo nije bilo ništa na prodaju.

Bijelo Polje

Ponuda na stočnoj pijaci u Bijelom Polju ove nedjelje je bila u osjetnom porastu. Osjetan pad cijene primjeten je kod ovnova i krava meleza. U blagom porastu je cjenovni trend kod krava Sim rase i teladi Sim rase.



REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 5 – 11. 4. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.00 (2.00-2.20)	2.70 (2.50-2.90)	~	~	3.00 (3.00-3.10)	2.57 (2.50-2.73)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.60-2.90)	2.50 (2.50-2.60)	2.40 (2.40-2.50)	2.80 (2.70-3.00)	2.50 (2.50-2.60)	3.00 (3.00-3.20)	2.67 (2.62-2.80)
3	Junad do 300 kg SIM kg	~	~	1.70 (1.50-1.80)	~	~	~	1.70 (1.50-1.80)
4	Junad do 300 kg kg	~	~	1.40 (1.30-1.60)	2.00 (1.80-2.10)	~	2.20 (2.10-2.30)	1.87 (1.73-2.00)
5	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	1.70 (1.60-1.90)	~	~	~	1.70 (1.60-1.90)
6	Junad preko 300 kg kg	1.70 (1.60-1.80)	1.50 (1.50-1.50)	~	1.60 (1.50-1.80)	~	~	1.60 (1.53-1.70)
7	Krave za klanje SIM kg	~	1.30 (1.30-1.30)	1.30 (1.20-1.40)	~	~	~	1.30 (1.25-1.35)
8	Krave za klanje kg	0.80 (0.80-1.00)	1.00 (0.90-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (0.85-1.10)	0.80 (0.80-1.10)	0.90 (0.83-1.07)
9	Prasad kg	~	~	~	2.80 (2.50-3.20)	3.00 (3.00-3.00)	~	2.90 (2.75-3.10)
10	Jagnjad kg	3.00 (3.00-3.00)	2.60 (2.60-2.70)	2.50 (2.40-2.80)	2.80 (2.60-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	3.00 (2.90-3.10)	2.73 (2.67-2.85)
11	Ovce za klanje kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	~	~	2.00 (2.00-2.00)
12	Ovnovi kg	~	2.00 (2.00-2.00)	1.50 (1.30-1.70)	~	~	~	1.75 (1.65-1.85)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
13	Priplodne ovce grlo	~	150.00 (150.00-180.00)	150.00 (130.00-170.00)	150.00 (120.00-170.00)	~	~	150.00 (133.33-173.33)
14	Priplodne koze grlo	100.00 (100.00-100.00)	80.00 (80.00-100.00)	110.00 (100.00-120.00)	130.00 (120.00-150.00)	~	~	105.00 (100.00-117.50)
15	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,100.00 (800.00-1,200.00)	~	~	1,100.00 (800.00-1,200.00)
16	Priplodne junice Melez grlo	~	~	500.00 (400.00-600.00)	~	~	~	500.00 (400.00-600.00)
17	Priplodne krave SIM grlo	~	~	1,300.00 (1,200.00-1,400.00)	~	~	~	1,300.00 (1,200.00-1,400.00)
18	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,100.00 (900.00-1,300.00)	~	~	1,100.00 (900.00-1,300.00)
19	Priplodne krave Melez grlo	550.00 (550.00-550.00)	900.00 (700.00-1,200.00)	650.00 (500.00-800.00)	600.00 (400.00-800.00)	~	~	675.00 (537.50-837.50)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 19.03.2007. do 25.03.2007.

(12.tj.2007.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 05.03.2007. do 11.03.2007.

(10.tj.2007.god.)



Hrvatska		Podatak	
Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	20.00	0.00
	2.Max	28.00	-1.00
	Prosjek	23.64	0.30
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	22.00	-1.00
	2.Max	23.00	0.00
	Prosjek	22.50	-0.50
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	9.00	0.00
	2.Max	13.00	0.00
	Prosjek	10.38	-0.13
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	8.00	0.00
	2.Max	9.00	1.00
	Prosjek	8.50	0.50
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	18.00	2.00
	Prosjek	12.23	0.04
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	11.00	0.00
	Prosjek	10.50	0.00
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4.00	0.00
	2.Max	8.00	-2.00
	Prosjek	5.84	-0.03
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	11.00	1.00
	2.Max	20.00	-2.00
	Prosjek	12.98	0.11
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7.00	-0.50
	2.Max	15.00	0.00
	Prosjek	8.42	-0.07
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	4.00	-1.00
	2.Max	8.00	0.00
	Prosjek	5.88	-0.25
janjad-lambs .	1.Min	20.00	0.00
	2.Max	35.00	0.00
	Prosjek	25.20	-0.97
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	9.00	----
	2.Max	9.00	----
	Prosjek	9.00	----
ždrijebe-foal .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	12.00	0.00
	Prosjek	11.50	0.00
konj-hors .	1.Min	10.00	0.00
	2.Max	10.00	0.00
	Prosjek	10.00	0.00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

CENE STOKE ZA KLANJE U EU

CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE
 PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES
 MARKET PRICES - MEMBER STATES

Datum

od: 26.03.07

do: 01.04.07

(EURO/100kg PC/DW)	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU				
Junad U2	312.0	278.6	328.7	310.0	410.3	381.8	337.0	291.3	366.6	187.5	349.1	341.9	312.4	237.9	397.5	297.2	278.4	287.2	312.9	353.0												
Junad U3	291.3	277.1	330.1	307.1	407.5	372.5	323.0	291.4	354.3	332.2	331.4	259.0	316.0	240.4	390.3	298.2	272.2	287.5	300.3	336.1												
Junad R2	277.1	271.5	313.3	304.3	224.9	396.6	408.1	299.0	282.9	333.0	165.0	182.5	331.4	234.2	387.6	191.8	292.1	289.1	316.5	276.9	290.1	325.1										
Junad R3	254.5	268.8	341.5	298.2	393.0	338.6	293.0	286.3	328.5	163.6	309.7	264.6	358.3	297.4	382.1	187.0	292.9	287.9	315.8	279.6	290.7	305.3										
Junad O2	238.3	202.9	255.1	311.9	265.9	381.2	281.2	268.0	268.9	285.4	280.7	165.4	182.3	265.0	257.5	358.3	262.3	283.4	231.1	379.1	191.2	281.1	269.6	266.0	264.8	269.3	271.7					
Junad O3	221.6	225.4	255.7	295.8	266.2	181.9	374.2	329.4	283.0	275.8	280.7	165.8	181.7	254.8	365.8	190.0	280.4	268.8	273.3	271.9	274.4	275.3										
Junad	280.9	275.7	269.9	307.8	291.5	205.3	390.0	358.0	303.8	285.1	347.5	280.7	165.1	182.2	332.4	259.1	358.3	288.9	308.0	234.0	385.1	189.2	292.5	270.4	271.6	272.9	283.9	315.0				
Bikovi R3	260.4	184.6	273.2		259.0	251.3		259.0	251.3		263.5	229.3		263.5	229.3		263.5	229.3		263.5	229.3		285.2	257.7		282.7		258.7				
Bikovi	260.4	184.6	273.2		259.0	251.3		259.0	251.3		263.5	229.3		263.5	229.3		263.5	229.3		263.5	229.3		285.2	257.7		282.7		258.7				
Goveda U2					344.0	288.7		344.0	288.7		350.2			350.2			350.2			350.2			286.3	310.0		287.7		286.3	310.0			
Goveda U3					344.0	290.2		344.0	290.2		313.8			313.8			313.8			313.8			275.4	308.8		275.4		275.4	308.8			
Goveda U4					323.0	289.5		323.0	289.5		300.0			300.0			300.0			300.0			305.0	300.9		305.0		305.0	300.9			
Goveda R3					235.1	280.5		235.1	280.5		323.4			323.4			323.4			323.4			180.5	282.4		277.6		277.6	302.7			
Goveda R4					209.7	285.8	255.2	241.2	286.0	285.1				284.2			284.2			302.7			180.6			265.9		302.1	294.3			
Goveda O3					209.7	285.8	255.2	241.2	286.0	274.4				284.2			284.2			296.0			177.2			269.6		285.5	275.4			
Goveda O4					283.0	274.6		283.0	274.6		292.0			292.0			292.0			292.0			180.0			261.4		282.9	283.4			
Goveda					228.0	284.6	260.2	241.2	295.6	281.1				305.5			305.5			312.8			184.8	282.4		268.9		297.9	290.4			
Krave R2	256.4				306.0			306.0	246.7		246.7			188.0	220.1				185.5			202.8			232.4		261.1					
Krave R3	246.5				183.5	310.0	244.2	248.9			248.9			302.5	187.7				252.9	231.7	189.9	207.9	148.7	187.8	189.9	260.6	239.4	260.2				
Krave R4	206.6	262.4	245.3		263.5	294.0	244.8				244.8			147.2	184.5				246.1	236.0	203.5	172.4	180.1	185.7	236.3	239.0	240.2					
Krave O2	227.2				182.5	216.4	217.8	148.2	176.6	179.1	255.0	230.6	188.3	122.8	150.6	274.8	186.2		221.4	203.9	182.8	187.8	161.3	164.4	176.1	205.0	247.2	184.4	209.7			
Krave O3	220.5				191.5	236.6	224.3	144.6	188.0	181.0	280.0	233.7	209.4	160.0	149.7	245.4	189.6		229.2	206.4	181.2	183.7	168.5	164.4	173.3	184.7	247.5	212.8	226.0			
Krave O4	209.7				185.6	233.4	229.5	144.2	183.0	188.5	251.0	236.6	127.9	151.8	188.6				232.9	209.6	188.1	160.9	177.0	188.5	188.5	236.3	219.9	218.1				
Krave P2	189.1	188.1	180.5	186.6	175.1	138.2	26.4	145.7	216.0	181.3	180.5	165.0	123.8	142.3	185.0	171.8		185.5	181.9	187.3	172.2	143.3	121.4	140.8	160.4	187.8	160.1	179.4				
Krave P3	176.7				164.3	199.9	189.4	137.9	187.6	166.0	241.0	227.3	190.4	165.0	148.8	241.6	180.8		207.6	187.1	179.5	162.8	184.9	165.7	166.5	224.5	181.9	207.5				
Krave	220.0	188.1	185.7	203.3	218.2	141.3	164.5	176.2	283.1	228.5	184.6	165.0	124.7	146.8	259.8	180.9	220.1	222.9	214.8	181.1	180.7	163.8	165.0	179.8	165.3	229.4	202.2	220.3				
Junice U2	326.0				308.8			362.9	383.0	293.4	416.7			358.2				283.5	303.9	391.5			216.5		282.1	303.6	380.9					
Junice U3	307.5				348.5	294.5		373.2	388.0	292.3	417.0			287.4				287.4	187.7				269.7	218.4		287.6	309.1	371.0				
Junice R2	263.5				217.6	285.4	295.9		386.4	332.2	330.0	288.0	386.3	187.3	335.4			266.4	184.6				259.1	213.2		265.3	300.7	332.7				
Junice R3	248.5				218.3	307.0	286.5	221.6	390.0	358.8	331.0	287.6	399.3	169.2	188.9	313.2		245.9	288.5	202.8			267.5	206.5		277.0	302.4	313.8				
Junice R4	214.7	186.2	277.1		288.8	309.0	288.5				288.5			174.0				256.7	204.6				182.6	250.3	202.2	263.1	301.0	288.5				
Junice O2	204.5	268.6	228.7	182.3	388.1	313.1	259.0	278.4	244.2		244.2			128.6	165.1	278.8	182.8	229.5	186.6	374.9			187.1	244.5	190.8	230.0	271.3	252.3				
Junice O3	200.2	271.3	230.3	196.8	353.1	294.3	274.0	278.3	234.7	241.1	144.1	170.3	255.2	188.8				238.0	200.8				181.1	249.3	187.4	238.4	260.1	265.5	250.2			
Junice O4	181.5	264.8	229.0	188.4				227.8	267.0	278.3	241.1	117.0	177.0					237.4	203.6				161.7	244.5	174.0	212	254.0	281.4	270.4			
Junice	288.9	212.0	288.3	264.2	184.0	378.2	350.5	342.2	284.6	385.5	241.1	168.9	165.7	310.8	180.2	293.5	245.9	270.1	201.1	384.8	173.4	260.7	205.3	228.3	259.4	296.1	310.0					
Poljke	241.6	204.3	232.0	260.8	257.9	176.6	352.0	327.1	285.9	272.3	329.7	335.0	405.0	187.9	297.0	206.5	298.1	228.9	271.7	210.8	336.2	184.6	252.3	213.8	228.8	255.7	281.8	279.2				
Promena posljednje nedelje	-10	-6.9	-0.7	3.6	-2.4	13	-2.5	-14	0.7	2.5	-0.2	-0.5	-3.8	-11	-2.0	-7.2	-2.5	-3.9	0.8	6.2	-0.9	-0.7	-6.3	0.9								

Izvor: EU Komisija

OBJEKTI ZA SMJEŠTAJ KOZA I OVACA

Izbor mjesta gradnje

Pri izboru mjesta gradnje ovčarnika /kozarnika treba obratiti posebnu pažnju i izbjegavati podvodna mjesta, udoline i terene sa visokim nivoom podzemnih voda. Najbolji je blago ugnut, uzdignut i ocjedit teren bez podzemnih voda i zaštićen od jakih vjetrova. Treba izbjegavati izgradnju ovčarnika/kozarnika u blizini prometnih puteva i željezničkih pruga.

Tehničke norme i uslovi pri gradnji ovčarnika/kozarnika

Važno je izvršiti pravilan izbor građevinskog materijala za izgradnju temelja, zidova, podova, tavanice, krova, vrata i dr, kao i isplanirati potrebnu površinu objekta na osnovu broja grla. Veličina objekta u velikoj mjeri zavisi od broja grla koja će se u njemu držati, tako da za pojedine kategorije potrebno je:

- za ovcu/kozu 1,30 m²
- za podmladak 0,5-0,7 m²
- za jagnje/jare 0,15-2,0 m²
- za ovna/jarca 1,50-2,0 m²

Na primjer, za odgajivanje 100 ovaca /koza zajedno sa podmlatkom i prostorom za hranu potreban je objekat veličine oko 170m².

Pod u ovčarniku/kozarniku treba da je obavezno viši od nivoa terena oko ovčarnika/kozarnika. U objektu se može graditi tako što se prvo skine i odbaci površinski sloj zemlje, koja se potom dobro nabije. Zatim se na tu zemlju nasipa jedan sloj pijeska-šljunka, a preko njega se stavlja sloj nabijene gline oko 10cm. Zidovi objekta treba da su od

opekarskih blokova, durisol blokova, šljaka blokova i sl. Građevinski materijal treba da bude otporan na vatru, da je pogodan za dezinfekciju i da pruži odgovarajuću toplotnu izolaciju.

Tavanica se najčešće izrađuje od drveta ili montažnih opeka kao dobrih izolatora.

Ako je u objektu izrađen tavan on se uspješno može koristiti za smještaj sijena. Krov objekta tj. konstrukcija može biti drvena ili gvozdена, gdje se ispod salonita ili crijepa postavljaju termoizolacione ploče debljine 4 do 5 cm, koje mogu biti od različitog materijala.

Prozori se u ovčarniku/kozarniku postavljaju što je moguće više prema tavanici, tj. u gornjoj trećini zidova. Donja horizontalna ivica prozora treba da bude najmanje 150 do 170 cm iznad poda. Najpogodnije je da se prozori otvaraju po donjoj horizontalnoj osnovici, sa unutrašnje strane.

Vrata se postavljaju na uzdužnim stranama objekta, a na bočnim su vrata prema ispustu. Ispust se gradi cijelom dužinom bočnog zida i obično je od pletene žice. U ispustu bi trebalo obezbijediti najmanje po 2m² podnog prostora po svakom grlu.

Klimatski uslovi u ovčarniku/kozarniku

Ventilacija je jako bitna, jer omogućava dovod svježeg vazduha koji je neophodan za zdravlje životinja i smanjuje rizik od infekcija. Problem ventilacije se uspješno rješava ugradnjom vertikalnih ventilacionih kanala, koji se ugrađuju na krovu i služe za odvod zagađenog vazduha. Temperatura u

zimskim uslovima za vrijeme jarenja ne treba da je manja od 6°C jer bi u tom slučaju došlo do smanjenja mliječnosti. Idealna temperatura se kreće od 15 do 18°C. Takođe treba izbjegavati temperature veće od 27°C u objektu.

Osvjetljenje treba da je pravilno i najveću ulogu u tome imaju prozori. Da bi se obezbijedilo dobro prirodno osvetljenje u štali površina prozora treba da bude velicine 20-tog dijela od ukupne površine podnog prostora u njoj. Sijalice se obično postavljaju na krovnoj konstrukciji pri čemu jedna sijalica od 40-60W obezbjeđuje dovoljnu količinu svjetlosti za 15-20 m² poda.

Vlažnost vazduha u idealnim uslovima treba da se kreće između 60 i 70%, dok najviša gornja granica ne bi trebalo da prelazi 85%.

Oprema u ovčarniku /kozarniku

Jasle treba da omoguće prijem sijena, silaže, koncentrata a da pri tome ne dođe do rasturanja i gaženja hrane. Mogu biti različitih konstrukcija i to: jednostrane, dvostrane i viseće pri čemu letve na njima mogu biti u različitom položaju. Dno jaslama uvijek treba da je na visini od 40 cm od poda, a potreban prostor na jaslama za jednu odraslu ovcu je 15 cm. Potreban prostor na jaslama za kozu je 20-25 cm, a za kozice 15-20 cm i za jarad 10-15 cm. Pojilice u objektima se postavljaju na zidovima na 40 cm visine od poda. One mogu biti metalne sa potisnim mehanizmom i drvene ili plastične na principu plovaka. Pregradne ljese su najčešće od drveta. Visina je oko 130 cm dok dužina se prilagođava prema potrebi.